

RABOR se izdaja vsak dan, razen nedelja in praznikov, ob 18. uri t. d. umoma naslednjega dne ter stane običajno 180 K., polletno 90 K., letno 180 K., mesečno 15 K. Izdaja se po dogovoru. Pri naročilih objavljajo popusti.

Naroč. na pri spred. TABORJA, MARIBOR, Javobora ulica Nov. 4.

# TABOR

Uredništvo se nahaja v Mariboru, Javobora ul. št. 4. t. d. umoma. Telefon: 107. Uprava se nahaja v Javobori ulici št. 4, petikije, d. um. Telefon št. 24. 1919 poštnoštevilni znak št. 11.707.

Na naročila brez denarja ne odgovorjamo. — Naročniki na so. vrsto.

Leto: II.

Maribor, sreda 22. junija 1921.

Številka: 139.

## Slovinci in volitve na Koroškem.

Maribor, 21. junija.

V nedeljo so se vršile na Koroškem volitve v dunajski parlament in koroški deželni zbor. Nas, neposredne sosedje Koroške, zanima na teh volitvah dvoje: 1. Kako je izšla iz volilne borbe naša slovenska manjšina in 2. katera politična stranka si je priborila zmago?

Pred seboj imamo prve vesti o izidu. Številke še niso popolne, manjkajo podatki iz velikovskega okraja. Toda politična struktura Koroške je že pred nami. Najmočnejša stranka so socialni demokrati. Krščanski socialci in velenemci so poraženi. Slovenska stranka je dobila več glasov nego katera teh dveh skupin. Najslabše so odrezali komunisti, ki ne dobe niti enega mandata.

Pred par tedni so se vršile občinske volitve. Izpadle so slabo za nas. Umaknili smo se z mnogih postojank, tuji val je razbil in poplaval mnogotero slovensko občino. To je bilo razumljivo. Naši nacionalno probujeni volilci so se stali pod močnim vtisom plebiscita. Naš življ je bil razkropljen kakor ovce brez pastirja, ni imel enotnega nastopa, skupnega vodstva.

Za volitvi v deželni zbor in zvezni parlament se je organizirala Slovenska koroška stranka in postavila svoje kandidate. Natančnejših vesti o tej stranki žal še nimamo, iz njenega volilnega programa razberemo, da hoče organizirati slovenske državljane v republiki Avstriji za skupen nastop v obrambo narodne enakopravnosti. Stara borba Slovenstva na Koroškem se tedaj nadaljuje. Položaj je sedaj v marsičem težavnejši kakor je bil prej, a borba se tokrat osniva na mednarodni bazi, na zakonu o manjšinskem varstvu. Kakor švabska kolonija v Banatu ne mara utoniti v slovenskem morju, temveč se organizira politično in kulturno na nemškem programu, tako se tudi na koroškem del slovenskega plemena, kot avtohton življ ne uda na milost in nemilost močnejšim Nemcem in tirja od avstrijske vlade enakopravnost in soudeležbo pri zakonodaji.

Danes slovenska stranka še ni močna, njena organizacija še ni zajela 15.000 onih naših rojakov, ki so se pred očmi vsega sveta deklarirali kot Jugoslovenci. A vkljub temu so vspehi te stranke že vidni in dovršeno je eno: naše koroško ljudstvo ima temelj, na katerem lahko brani svoja politična, etična in narodna prava. Trdnjava je tu.

Kratko pred volitvami so Nemci izsutili dva ballon d'essai: prvi je bil pojav slovenskega renegata, bivšega tajnika Mohorjeve družbe, Podgorca, ki je sverne katoliške Korošce slovenskega jezika odvrčal od slovenske stranke in vabil v krščansko-socialne vrste, češ, tukaj vlada božji strah in sveta pravičnost, zato se koroškim Slovincem ni treba bati za njih obstoj. Ta poskus se ni obnesel. Klerikalna stranka je bila tudi med samimi Nemci hud do tepega, dasiravno so udarjali nekoč Korošci jako na duhovniško stran. — Slovinci, kolikor so res narodno probujeni, niso šli Podgorcu na limanice, da bi pod zaščito celovskega škofa splezali v paradiž, s katerim so nekoč tolažili Slovence, češ, ako izgubite svoj materinski jezik, bode pa govorili angeljski jezik.

Drugi maneuver z nemške strani smo že opisali v našem listu: Nemški na-

## Pred sprejetjem ustave.

TIP Beograd, 20. junija. Ministrski svet je imel danes sejo, ki je trajala ves dopoldan. Poleg raznih važnih tekočih zadev je ministrski svet rešil vprsanje obsega oblasti. Sklenjeno je bilo, da se naj kot največje dopustno število prebivalstva za eno oblast (v § 95.) določi 800.000 namesto 700.000.

TIP Beograd, 20. junija. V političnih krogih se računa, da bo ustava do

srede prihodnjega tedna definitivno sprejeta. V četrtek se bo vršilo glasovanje o VIII. oddelku: upravna razdelitev države, v soboto glasovanje o prehodnih odredbah, zaključno kvalificirano glasovanje o celokupni ustavi pa najbrž že v ponedeljek ali najkasneje v sredo. Ustava bo še isti dan predložena regentu v podpis ter razglašena v „Službenih Novinah“.

## Ministrska kriza v Avstriji rešena.

DKU Dunaj, 21. junija. Po poročilu „Partekorrespondenz Austria“ se je krščansko-socialna stranka sporazumela glede kabineine krize z velenemsko stranko pod sledečimi pogoji: 1. nova vlada bo izvršila akcijo za izboljšanje razmer po načrtu finančne komisije zveze narodov, pri čemur jo mora vladna stranka podpirati, ako bo najkasneje do jeseni rešeno vprsanje o inozemskih kreditni pomoči. 2. Stranke jamčijo, da izostanejo nadaljne akcije za priklopitev k Nemčiji za dobo v 1. točki navadnega sporazuma. 3. Če štajerski deželni zbor opusti glasovanje

za priklopitev k Nemčiji, ostanejo te točke v veljavi.

DKU Dunaj, 21. junija. V včerajšnji seji glavnega odbora, ki se je vršila pod predsedstvom predsednika dr. Weisskirchnerja je predlagal poslanec dr. Seipel, da ravnatelj dunajske policije Ivana Schoberja designira kot zveznega kancelarja in mu poveri sestavo kabineta. Predlog je bil z večino sprejet in je prihodnja seja določena za danes opoldan.

DKU Dunaj, 21. junija. V parlamentarnih krogih so govorili, da bo novi kabinet sestavljen iz samih uradnikov.

## Revizija turške mirovne pogodbe.

TIP Pariz, 20. junija. Lord Curzon se je včeraj povrnil v London. Nota grški vladi je bila pred njegovim odhodom odposlana iz Pariza poslanikom zavezniški držav v Atenah. Kakor doznava „Temps“, izjavljajo Anglija, Francija in Italija v tej noti pripravljenost, sodelovati pri poravnavi grško-turškega spora. Ako bi Grčija odklonila privolitve za posredovanje, bo nosila vso odgovornost. Ako pa sprejme posredovanje, potem se ji bodo sporočili pogoji za začetek pogajanj.

„Temps“ doznava, da se zavezniški v tem strinjajo, da mora Grčija izprazniti Malo Azijo in Smirno. V vprašanju Tracije bi Francija rada vrnila Turčiji kolikor mogoče mnogo ozemlja, dočim se Anglija ogreva za to, da se grška meja le nekoliko pomakne bolj proti jugu in da se glede Odrina sprejme poseben režim. Obe vladi, angleška in francoska, pa se menda ne bosta težko sporazumeli. Briand in Curzon se v svojih konferencah nista dotaknila vprsanja angleško-francoske zveze.

## Razmejitev v Gornji Šleziji.

DKU Pariz, 20. junija. (Havas). Briand in Curzon sta sklenila odposlati komisiji v Opolju brzjavni poziv, naj izdela enoten načrt za razmejitev v Gor. Šleziji. Če bo potrebno, bodo poslali tudi strokovnjake. Ako pa bi se ne mogli zediniti, bodo strokovnjaki v Parizu in Londonu izdelali osnutek takega načrta, na to pa bo odločil vrhovni zavezniški svet. Anglija, Francija in Italija bodo nastopile skupno v Varšavi in v Berlinu ter na ta način podprle najnovejše ukrepe vrhovne komisije.

DKU Varšava, 20. junija. Ratibor, Popovice, Dobrozeniec in Kosielce so

zasedle angleške, Kotternice francoske, Kupy in Nedre pa italijanske čete.

LDU Opole, 20. junija. Nemške varnostne odredbe na gornješlezjski meji so popolnoma nezadostne. Varnostni redarski oddelki ne preprečujejo niti dovoza orožja niti dohajanja ljudi, zlasti ne iz severnega dela. Javilo se je, da je na kolodvoru v Namyslowu oddelek 230 mož in da je na cesti v Stanislawu več tovornih avtomobilov. Ugotovili smo, da se blizu Mlodikova (Moldau) nahaja vlak s smodnikom iz Frankfurta ob Odri. General Höfer razpolaga baje s 40.000 možmi.

Celjski župan potrjen od regenta.

TIP Beograd, 20. junija. Prestolonaslednik-regent je potrdil izvolitev dr. Jura Hrašovca za župana avtonomnega mesta Celje.

Baroško vprašanje.

TIP Beograd, 20. junija. Danes popoldan sta posetila ministrskega predsednika g. Pašića predsednik Grohovar in tajnik Stejić reške jugoslovenske stranke. G. Pašić jima je razložil obširno potoke vprašanja skupne eksploatacije baroške in reške luke od strani Reke, naše in italijanske države. Danes so dospeli vsi potrebni eksperti, ki so pozvani na konferenco, katera bo jutri dopoldne. Na konferenci bo gosp. Pašić detajlno razložil način eksploatacije baroške in reške luke. Na konferenci se bodo obravnavali vsi pogoji, ki jih postavi naša vlada za skupno eksploatacijo.

Trockij nevarno bolan.

DKU Pariz, 20. junija. (Brezlično). Po vesteh iz Moskve je Trockij težko

bolan. Govori se, da ima raka na prsih. Njegovo stanje je baje zelo nevarno.

Poljski pravosodni minister.

LDU Varšava, 20. junije. Za pravosodnega ministra je imenovan Bronislav Sobolewski.

Reforma štipendij za dijake v inozemstvu.

TIP Beograd, 20. junija. Min. svet je sprejel uredbo o reformi državnih štipendij za dijake, ki študirajo v inozemstvu. Načelo je, da se v bodoče podeljujejo štipendije le za študije, ki jih doma ni mogoče dovršiti. Štipendije bodo enotno razdeljene. Oziroma se bo na valuto v državah, kjer naši dijaki študirajo. Podeljevalo bo štipendije ministrstvo prosvete v Beogradu. Štipendisti so sedaj razdeljeni tako-le: iz Srbije in Crne gore 371, iz Slovenije 317, iz Bosne in Hercegovine 245, iz Hrvatske 118 in iz Dalmacije 79.

cionalci (velenemci) so razkričali po vsej Koroški, da ne bo nič z zahtevami Jugoslavije glede meje na Koroškem. S tem so mislili zanesti v slovenske vrste bojazen in razočaranje. Pa koroški Slovenci, kolikor so že v slovenski stranki, se niso dali ugnati, ker so se bili pripravljali za volitve v Celovec in na Dunaj, ne pa za prihod Jugoslovenov. Koroška velenemška stranka je pa s krščanskimi socialci vred hudo pogorela in se ne bo mogla nikaj gizdavo postaviti ne v Celovecu niti na Dunaju.

Število mandatov, ki jih dobimo Slovenci v trenutku, ko pišemo te vrste, še ni znano. A številke, ki so jih pokazale te volitve, so nam dokaz, da tudi na Koroškem živi in deluje četa naših. Prav kakor Primorci, tako so tudi koroški Slovenci že prebili najtežjo dobo svoje politične borbe. Odslej mora biti samo boljše. Mnogim zapeljanim rojakom ali omahljivcem se še bodo odprle oči in bodo spoznali, da ni sile na svetu, ki bi danes mogla zlomiti narod, kateri hoče živeti. Mi osvobodimo Jugoslovenci za koroške rojake nismo v strahu. Za primorske Slovence se ne bojimo, ker smo prepričani, da jih zakon nacionalnega in gospodarskega razvoja mora združiti z našo državo — brez krvi, ali s krvjo — a združiti jih mora. Tem manj smo v skrbeh za koroško manjšino, ki se bo tako na ravno in pravilno zedinila z našo državno celoto, kakor se bodo avstrijski Nemci priključili Nemčiji. Problem je v bistvu enak, razlika je le v količini. A kar velja za veliko, velja tudi za malo. Če bi pa hoteli Nemci po svojih stari navadi ločiti po oni „Quod licet Jovi, non licet bovi“, tedaj jim bo naša država jasno povedala, da ti privilegiji ne obstojajo več.

S tem, da je Koroška prešla v oblast socialnih demokratov, se položaj naše manjšine ni poslabšal. Bomo videli, kako bodo internacionalci postopali z našim ljudstvom. Dozdaj smo bili vajeni jih videti v službi nemške nadvlade nad slovenskimi kneti. Izza te nemške nadvlade je stal celovski meščan in privilegirani grajščak. Od socialnih demokratov pričakujemo, da bodo vedeli naši slovenski manjšini na Koroškem zagotoviti tiste pravice, ki ji gredo po zakonu družabne pravičnosti. Da bo koroški Slovenec enakopraven koroškemu Nemcu. Kako bo to izgledalo v praktičnem življenju, bodo pokazali prihodnji meseci. Dolžnost naše javnosti je, da posveča večjo skrb borbi našega naroda v Italiji in v Avstriji.

## Jugoslovenska politika v rimskem parlamentu.

Tržaški „Piccolo“ je minule dni objavil razgovor svojega rimskega dopisnika z jugosl. poslancem g. Virgilijem Ščekom, ki se je vršil v navzočnosti vseh ostalih jugoslov. poslancev. Značilno je, da je Šček edini duhovnik v italijanski zbornici. Zaradi tega ima sitnosti z Vatikanom, ki ni hotel odobriti njegove kandidature in je zahteval, da mora mladi duhovnik zapustiti volilno borbo. Šček se ni pokoril, zato obstoja nevarnost, da ga bo cerkvena oblast suspendirala. Vkljub temu pa se Šček ne mara odreči mandatu, katerega so mu poverili goriški Slovenci. G. Šček je izjavil med drugim nastopno: Jugoslovenski poslanci bodo nastopili skupno s tirolskimi Nemci z zahtevo, da smejo v zbornici govoriti slovensko oziroma nemško. Poslanec Wilfan bo v debati o prestolnem govoru govoril v imenu svoje skupine in sicer

enkrat italijansko, vendar pa se bo pozneje posluževal tudi slovenščine. V vprašanju vojaške službe zastopajo jugoslov. poslanci stališče, da bi se naj sestavile posebne stotnije, v katerih bi služili samo vojaki iz Julijske Benečije. »A v slučajni vojne?« je vprašal dopisnik »Piccola«. Tu ga je prekinil posl. Wilfan, ki je dejal: »Mi nočemo vojne«. Šček je pristavil: »Upam in verujem, da bodo nacionalne vojne izginile ravno tako, kakor so nekoč izginile verske, ki so jih vodile razne konfesije.« Na vprašanje, ali so sedanjne italijanske meje pravične in ali jugoslov. poslanci upajo na priključitev k Jugoslaviji, je odgovoril Wilfan: »Smatramo, da je Italija okupirala našo deželo. Mi nismo gosti in prisiljeni v Italiji, temveč gospodarji v lastni hiši.« — »Kako boste uresničili svoje težnje?« — »Z revizijo rapalske pogodbe.« — »Na miren način?« — »Da, pa efistično.« Italijansko-jugoslov. spor ni bil rešen z rapalsko pogodbo. V Rapallu ni bil sklenjen sporazum, temveč diktiran mir. V nadaljnjem je govoril g. Šček o svojem antinacionalizmu. G. Wilfan je med drugim dejal, da slovenski narod ne more živeti brez 600.000 svojih sinov, ki jih je anektirala Italija. »Tretjina vsega slovenskega plemena je odtrgana od svoje domovine. Za nas je to življenjsko vprašanje. Nemčija in Avstrija ste lahko brez tirolskega ozemlja okoli gornje Adige, Jugoslavija brez nas ne more biti.« O stališču Jugoslovenov v zbornici je dejal dr. Wilfan: »Hočemo odkriti in prijateljski sporazum. Zatičanja ne bomo trpeli. Mora se nam dovoliti, da živimo enakopravno, kakor na pr. žive v Švici Italijani, Francozi in Nemci. Hočemo, da bo naš jezik spoštovan, da bodo cenili našo kulturo, naš nacionalni čut. Zahtevamo, da bodo vsi uradi, sodnije in šole rabili obligatno tudi naš jezik.« Prinašamo iz tega interviewa najznačilnejše odlomke, ker gremo za tem, da bi se naša javnost vsestransko poučena o stališču naših rojakov v Italiji. Razgovor med poročevalcem tržaškega lista, ki velja kot zagrižen nasprotnik našega nacionalnega gibanja in našimi poslanci, ilustrira izvestne italijanske kroge, ki se najbolj zanimajo za to, ali je slovenska politika v Italiji irendentistična. Seveda ne gre teh izjav vzeti kar na slepo za programatično izjavo, zlasti ker je lahko marsikaj ponarejeno, v čemur italijanska žurnalistika ni bila nikdar tankovestna. Glede osebe g. Ščeka se širijo razne vesti, ki so pa premalo jasne, da bi se moglo govoriti o nekakem desidentstvu. Če je Šček resnično v sporu z Vatikanom, tedaj ne moremo resno vzeti vesti, da bi se pridružil partito popolare (italij. klerikalni stranki). Njegov »antinacionalizem«, kakor ga je zabeležil »Piccolo«, pa vzbuja več pomislekov.

## 2-3. julija cvetlični dan

Ciril-Metodovih podružnic v Mariboru.

Pikson:

### Efijalti.

(Konec).

Naliv še ni ponehal, a koravno je postalo zunaj nekoliko svetleje. Močan piš je potegnil po drevju. Nekje v prvem nadstropju je zaloputnil okno, da se je zaslislal ovenk stekla, ki se je zdrobilo pred pragom.

Pri sosednji mizi se je nekdo dvignil, zalučal karte po mizi, izpil vino iz kozarca ter zarobantil:

»S sleparji ne igram. Poiščite si drugega norca.«

Nastal je vrišč in krik. Miza se je zagugala, da so se pravnili kozarci ter je teklo vino na pod. Sledilo je sprekkanje, pomešano s psovkami, v rokah so se zablistali noži. Natakara je priletela iz kuhinje ter mirila. Oni prvi, ki je zalučal karte po mizi, si je potisnil kapo do ušes, odprl vrata ter jih zaloputnil za seboj. Prikazal se je še enkrat pod oknom, ko je pogledal v pivnico ter zažugal s postjo.

## Notranja in zunanja politika.

\* Tusar utira češkim Nemcem pot v vladu? Kakor domneva »Prager Tagblatt«, je bivanje češkega poslanika v Berlinu Vlastirnila Tusarja v zvezi s sedanjim nejasnim političnim položajem. Tusar baje posreduje, da bi se pripravila tla parlamentarni vladi. Tusar bo stopil v stike tudi z nemškimi parlamentarci, da bi se našla osnova za bodoče pozitivno sodelovanje čeških Nemcev. Uradno poročilo, da se poslanik Tusar nudi v Pragi zaradi udeležbe na delavski olimpijadi, skuša samo prikriti Tusarjevo važno misijo. (Ta vest »Prager Tagblatt« kaže, da so se češki Nemci vendarle naveličali brezplodnega butanja ob zid mlade slovenske republike in zdaj sami iščejo osnovo za pozitivno delo. Tusar je lahko tu posredovalec le na njihovo posebno prošnjo. Op. ured.)

\* Komunisti in avstrijsko delavstvo. Nedeljske volitve na Koroškem so pokazale med drugim tudi to, da med nemškim ljudstvom ni prostora za komuniste. Kakor po vseh ostalih deželah, tako so tudi na Koroškem izšli komunisti iz volilnega boja s peščico glasov. Pri nas je mnogo brihtnih glav, ki prisegajo na komunizem, pa bi bilo dobro, če bi si zdaj izprašale vest in razmišljale, kje je iskati vzrok komunistični polomiji v Avstriji. Tamošnje ljudstvo je vendar kulturno zrelo, nacionalno probujeno, socialno diferencirano; tam so velika mesta, plavži, industrijska središča. V državi še vedno vladajo neurejene razmere in kar je glavno, te države nikdo ne mara. Za komuniste tedaj kakor nalašč: Hic Rhodus, hic salta. . . Kaj je neki krivo, da je ravno tu najmanj razpoloženja za komunističen paradiz? Krivo je po našem mnenju to, da ima Nemec že v svoji krvi čut za sistematično delo, za odgovornost in za samozatajevanje. Nemec ne bo porušil svoje hiše, predno ne bo natančno določilo, kako bo zgradil novo, kje bo vzel material in kako bo dobil denar. Nemec ve, kaj pomeni nacionalna zavest v razvoju bodoče družbe in kakšne naloge še čakajo nemški narod in nemško državo. Zaradi tega se pa delavske mase v Avstriji in Nemčiji ne ogrevajo preveč za internacionalno, prepuščajoč svetobčanstvo bodočim tisočletjem. Delajo vsi skupaj na to, da bo nemški dom med angleškimi, francoskimi i. dr. domovi močan in ugleden. Mi Slovani, zlasti še Jugosloveni, pa židom in Nemcem na ljubo cepidlačimo in se ogrevamo za fantastične utopije, prepuščajoč usodo države in blagor ljudstva »vetrovom in božji volji.« Brihtnih glav pa imam o res kar za izvažati!

\* Boljševiki pošiljajo denar za propagando. Boljševiškega diplomatskega kurirja Gercenovega, ki je hotel vtihtati v Skandinavijo propagandne spise in denar, so na meji med Švedsko in Norveško ujeli in ga odposlali v Rusijo.

»To družbo boste videli vsak dan tukaj«, se je oglašil moj sosed. »Desetkrat na dan se bodo sprli, si vse prerekali, se včasih tudi pretepli ali potem zopet pobotali.«

Zunaj se je pričelo svetlikati. Dež je popolnoma ponehal. Skozi okno sem opazil na zatonu košček nebesne modrine. Z drevja so se odcejal neenakomerno svetle kapljice, ki so se svetlikale kakor biseri.

»Včeraj bi bili kmalu pretepli nekoga čevljarja tamkaj nasproti, ker jim je predbacival renegatstvo.«

»Kaj niso Italijani,« sem ga povprašal začuden.

»Kaj pa še,« je odgovoril ter se namrdnil. »Tu vidite zopet nekaj obžalovanja vrednih individuijev, ki so se prodali za dnevnih 30 lir. Fašisti so, člani proslule »Fascio Triestino di combattimento«. Tamkaj boste našli mnogo takih prodancev.«

Zgrozil sem se spričo teh besed. Moja vera v zavednost tega ljudstva se je pričela rahljati. Kaj bode z njimi v desetih, dvajsetih letih? Sedaj sem

## Zanimivosti.

Okuženje. Spolne bolezni so gotovo eno največjih zla, pred katerim pa je bil naš narod vsaj pred svetovno vojno še precej varen. Stevilo spolno bolnih je bilo v naših slovenskih deželah pred vojno prav neznato. Drugače pa je sedaj po svetovni vojni. Spolne bolezni so tudi pri nas silno razširjene in to ne le po mestih, nego tudi po vaseh, koder so jih včasih poznali komaj po imenu. Naravno je torej, da so razširjene tudi v našem mestu, a najbolj žalostno je to, da boleha na njih tudi mnogo naše mladine. Statistika je ugotovila, da je v Mariboru spolno bolnih procentuelno največ mladih, od 16 do 18 let starih deklet. Ker so te bolezni kužne, se tudi zelo naglo lahko razširjajo in ena sama bolna oseba lahko okuži celo vrsto drugih. Najlepši primer za to nam je bivši gostilničar Alojz K., ki se je nedavno zagovarjal pred tukajšnjim sodiščem radi težke telesne poškodbe potom okuženja štirih oseb. Alojz K. je občeval, čeravno je vedel, da je bolan na sifilis z Rozalijo K., Genovefo K., Antonijo U. ter Terezijo V. S prvo se je v bolnem stanju celo poročil. Sodišče je glede okuženja treh spoznalo K. za krivega ter ga radi tega obsodilo na 6 mesecev težke ječe ter na plačilo globe po 10.000 K., Antoniji U., Rozaliji K. in Tereziji V. Toda kaj pomaga vse to? Kaj pomaga kazen 6 mesecev težke ječe in plačilo 30.000 K., ko pa je pri tem uničenih petero življenj! Položaj obtoženca in vseh štirih tožiteljic je obupen, žalosten je pogled osebno na te mlade, poprej tako bujne in cvetoče ženske. Naši zakoni predvidevajo kazen za okuževalce, toda koliko jih je, ki vsled sramežljivosti ali kakih drugih vzrokov okuženih, sploh ne pridejo na zatožno klopo. Treba bi bilo strožjih zakonov. Boj proti spolnim boleznim se mora še poostri, ker sicer bodo zavzele strašen razmah in jih sploh ne bo več mogoče zadušiti.

## Dnevna kronika.

Maribor, 21. junija.

— Politični klub JDS ima danes, v torek, ob 20. uri sešatek v gostilni »Maribor«. Na dnevnem redu predavanje o zgodovini agrarne reforme.

— Višji šolski svet ima svojo redno sejo v četrtek 23. t. m. Nameščena še niso na dnevnem redu, ker še niso sestavljeni okrajni šolski sveti, ki morajo poprej izdelati ternopredloge. Kakor čujemo, bodo volitve, oziroma imenovanja članov okr. šolskih svetov v najkrajšem času.

— Značilno. Klerikalci so se vrgli na Sokolstvo. Te dni je nek kaplan povsem resno razlagal, da bodo Sokoli izključeni iz cerkve. Ali so Sokoli verska sekta, reformisti, krivoverci itd., da si cerkev kot taka prisvaja oblast nad njimi? Po logiki naših kaplančkov, ki pa nima nič skupnega s sv. Tomažem Akvinskim, prej s sv. Tomažem nevernim, so tedaj vsi Sokoli pripadniki češkoslov. narodne cerkve ali katere druge sekte, da jih lahko Rim izključi! Vsekakor čaka naše »pastir-

umel krike primorskih novlin po vrnitvi inteligence, učiteljstva, ki sede udobno na lepih mestih v Jugoslaviji in prepuščajo narod samemu sebi, ali nimajo nikakega čuta do tega ljudstva, ki je kri njihove krvi? Kako naj vzdrže ves ta strahoviti teror in strahovanje s strani vladnih organov (fašisti!) in oblastev, ako nimajo za seboj inteligence?

»Tudi v pododsekih, ustanovljenih v Barkovljah, Sv. Jakobu, Škednju in drugod, imenovanih »Squadri di azione«, boste našli slovenska imena. — Oni dan sem sedel na vrtu Narodnega doma v Barkovljah, ko mi je pravil neki znanec, da je prestopil te dni zopet eden Barkovljan k italijanskim fašistom. Nisem verjel tega, zato sem se podal k očetu imenovanega. Našel sem ga doma. Spočetka je trdil, da mu ni nič znanega c tem sinovem koraku, pozneje je pa pripoznal. Na moje vprašanje, zakaj pripusti to izdajstvo nad lastnim narodom, mi je odgovoril, da noče propira v družini in da se radi tega noče vmesavati v sinove zadeve.

je še precej dela. Vsakemu društvu na deželi bodo morali preiskati obisti in ga predlagati za izključitev ali za imprimatur. In slohernemu človeku, ki ima krstni list, bodo preiskali možgane, če ni v njih kak dvom ali nevera. Ako najdejo — hajdi, anathema! No gospodje, ne ubijajte v ljudeh resnosti, s katero bi bili morali promatrati verski problem. Ne mislite, da boste zopet pričeli s konfesionelnimi boji in s preganjanjem v duhu one »o sancta simplicitas!« — V »Novi Dobi« konstatira urednik g. Spindler, da nek lazarist ni hotel dati njegovi hčerki odveze, ker je izjavila, da ne izstopi iz sokolske organizacije! Jutri ne bo dobil veren kristijan odveze, če ne bo član krajevne podružnice SLS. Tako bodo ljudje božji, vendarle enkrat odprta vrata, nebeška: vpišite se v Slov. ljudsko stranko, pa vam bodo odpuščeni vsi grehi in kot vstopnica v nebesa bo rabila članska izkaznica s podpisom dr. Korošca... Glejte, v tako brezmiselnost spravljate verske skrivnosti! Ali se res ne zavedate bogoskrunstva? Ali hočete reči, da naj nikdo ne prihaja v spovednico, ki ni vaših političnih nazorov, češ, odveze takointako ne bodo bil. Na to bi vam utegnulo tri četrti našega ljudstva zabrusiti v obraz: Lepa hvala, če lahko barantate z njo, je pa ne potrebujemo!

— Višek zlobe je dosegla včerajšnja »Straža«, ki na uvodnem mestu ponovno trdi, da dobi vsak Sokol, ki se vdeleži zleta v Osijeku, 2000 K podpore, čeprav smo to trditev že zdavnaj temeljito ovrgli. Toda še več, »Straža« je izračunala, da bo stalo to državo 20 milijonov kron. Ta »Straža« laži ni nič drugega nego zlobna hujskarija nepoučenega ljudstva proti vladni in državni mislimo, da bi bila dolžnost vlade same, da bi dala »Straži« primerno lekcijo ter jo prisilila, da prekliče to farizejsko laž.

— Cenzor in prekmurske »Novine«. Prekmurski listi »Novine«, glasilo poslanca Klekla se prikazuje vedno v lepih deviški obleki, da ima človek veselje njimi. Za to obleko skrbi g. cenzor, ki mora biti zelo neizprosni gospod. No, če bi bili Madžari sama krotka jagneta, tedaj bi pač lahko mirno pustili »Novine«, da nam nadomestujejo »Novice« iz l. 1848 (tako daleč je ta list po svojem duhu in načinu pisanja za nami), a sedaj, ko Madžari strastno agitirajo med svojimi še nedavnimi hlapci proti naši državi, je jasno, da je treba tudi naivnosti »Novin« napraviti nekaj nagobčnik. Ta list namreč ne razlikuje med državo in vlado, med vlado in uradniki, med strankami in državo, temveč vse meša v istem loncu kakor Rusi svoj borič. Ako kateri prekmurski uradnik napravi kako nerodnost, ki zadene tega ali onega mešetarja, kakoln. pr. onega z blejčimi teleti, pa ga udarijo »Novine« po današnjem režimu, češ, poprej tega ni bilo, to ste vi pri nesli sabo. To bi še ne bilo tako hudobno. A pride agitator in pravi: Glejte Jugoslavija vam dela krivico za krivico. Res pa je, da so se take nerednosti v upravi dogajale vedno in se bodo tudi v bodoče. Dozdaj še »Novine« niso ob-

»Štiri sinove imam,« je nadaljeval moj neznanec, »ali s temi lastnimi rokami bi jih zadavil ter jim vzel življenje, ki sem jim ga dal, ako bi to storili.«

Oni štirje moški pri sosednji mizi so prenehali z igranjem, plačali vstopnine po mizi raztresen drobiž v žep ter odšli. Na njihov pozdrav jim moj sosed ni niti odgovoril.

»Te dni je bil pokopan fašist Benčar, ki je umrl na zadobljenih ranah. Gorican je bil ta dečko in v svoji mladosti zelo zaveden. Ne razumem, kaj ga je zaneslo med to zalogo, nad katero se zgraža celo italijanska inteligenca sama. Kak holesten občutek je moral imeti njegova mati, ko so ji pri nesli sina, katerega je vzgajala toliko let ter mu cepila v dušo duh Slovanstva, mrtvega domov. Bolest je morala biti nepopisna. Mir njegovemu pepelu.«

Skozi okno je sipalo zahajajoče solnce svoje krvavordeče zlato. Zapki so padali tudi na v kotu izobešeno sliko Emanuela, regenta matere Italije.

javile članka, v katerem bi ljudstvo opozarjale na nevarnost madžarske agitacije, k večjemu so to opravile s par vrsticami; njihov šibki životek pa je poln zbadljivih opask o tem, kar v naši državi vsaj po njihovem mnenju ni pravilno. List, ki je svojčas zažgal kadilo, ko se je pri prevzvišenem „pušpeku“ v Sobotiču mudilo „Njegovo veličanstvo“ in ki vedno odkrito zagovarja madžarone, naj bi vlada na željo ljubljanskega „Slovenca“ še podpirala, da parira Horthy-Mikolovo „Domovino“! No, to bi res pomenilo izganjati hudiča s Belcebubom!

— Pašič in prekmurški župnik. „Slovenec“ poroča, da se je preganjani prekmurški župnik g. Klekl, poslanec bratranec, mudil pri ministr. predsedniku Pašiču. Na koncu mu je stavil Pašič na razpolago avtomobil, da se je odpeljal na kolodvor. Ker pristaši g. poslanca po Prekmurju tarnajo in javkajo, da iz Beograda preti nevarnost njihovi (slobodni?) veri, bi človek pričakoval, da bo pravoslavni lantver požrl katoliškega duhovnika. A Pašič ga je lepo sprejel in dal s avtomobilom zapeljati na kolodvor. Niso vsi tako nestrpni, kakor naši bogaboječji klerikalci!

— V zadevi opcije Primorcev. Z mirom na članek v včerajšnjem Taboru lahko pripomnimo, da se popolnoma strinjamo s tam izraženimi mislimi. Sicer pa ni sile, da bi se o tem javno razpravljalo, ker se itak postopa po dotičnih načelih. Jugoslovnsko državljanstvo optirajo samo taki, ki morajo radi službe, pokojnine in podobnih obsebnih ozirav. Kdor takih razlogov ni, se tudi ne žuri za opicijo. Kjer pa so taki razlogi, se tudi ne more odklanjati ali odgovarjati. — Okrajni odbor Narodnega Sveta za neodrešeno domovino.

— Odbor olepševalnega društva za mesto Maribor se tem potom najpristnejše zahvaljuje vsem društvom, posebno gg. pevcem in gospodom posameznikom, vsem gg. trgovcem in prijateljem društva, ki so bodisi s petjem, bodisi v šotorih, bodisi z naklonjenimi darili itd. pripomogli do tako lepo uspele veselice minule nedelje v ljudskem vrtu. Sodelovalce so vse stranke in vse narodnosti in bodi tedaj vsem izrečena najpristnejša hvala.

— Kmetijsko predavanje priredil dipl. agr. A. Jamnik v Smarjeti v nedeljo dne 26. t. m. ob 10 uri pri Karlovi, dalje v Cramlju pri Laknerju v četrtek dne 30. t. m. ob 3. uri popoldne, v Meliki v prostorih hranilnice, dne 30. t. m. ob 6. uri popoldne, v Mariboru v nedeljo dne 3. julija ob 9. uri popoldne na vinarski šoli. Predaval bo o hranitvi rastlin ter o načinu in sredstvih, kako povzdigniti pridelovanje kmetijskih pridelkov. Kmetovalci, gospodari, mladeniči, dekleta in gospodinje udeležite se v obilnem številu tega poučnega predavanja!

— Slovenske gorice in njihove škandalozne pošne razmere. Pravcat škandal za naše pošno ravnateljstvo, kakor tudi za ono Slovenije je pošni promet v srednjem delu naših lepih Slov. goric; več kakor 10 pošnih uradov, ki so navezani na pošni dovoz iz Maribora, med temi tudi trg Sv. Lenart, dobiva z zadnjih časih zopet tako neredno, k večjemu 2—3 krat na teden, svojo pošto, kar je bilo celo med vojno pod avstrijskim režimom nekaj nemogočega, oziroma za pošnega podjetnika kaznjivo. Danes v Jugoslaviji imajo pa pošni podjetniki lahek izgovor, češ, pošni auto, ki je dovažal v zadnjem času pošto iz Maribora v Sv. Lenart in Radgono, se zdaj tu, zdaj tam pokvari, a nihče, ne pošna uprava, ne merodajni poslanci (g. Rošker!) se ne ganejo, da bi se v tem oziru kaj opomoglo, oziroma zboljšalo. Vseled tega romajo pisma in druge pošiljave večkrat 8 do 10 dni, predno dosežejo svoj cilj. Zalostno, a resnično. Vsem tem nedostatom bi bilo lahko opomoči, ako bi kazalo naše pošno ravnateljstvo več razuma in dobre volje za ta najbolj izpostavljen severni kraj naše države; uveljaviti bi gospodom poštovoznega oddelka le to, da prevzame pošno zvezo Maribor—Sv. Lenart—Radgono erar sam, to se pravi: pošna uprava v Sloveniji naj nabavi primeren pošni autobus, oz.

če nima toliko denarja ali kredita, naj uvede zopet pošni voz s konji, občilo, ki je danes še najbolj zanesljivo in sigurno, seveda naj plača pošnega podjetnika tako, da bo prišel pri današnji draginji krme in konjev tudi podjetnik na svoj račun, ne samo ravnateljstvo. Izgovori ravnateljstva, podjetnik zasluži itak po poštnih pasazirjih mnogo denarja, so jalovi, in bi sploh ne smeli priti v poštev; kajti prevoz pošte je prva in glavna naloga vozno-poštnega podjetnika v drugi vrsti še le pridejo morebitni pasazirji v poštev, a zadnji so navadno smrtni udarec za vsakega postiljona; pošna uprava plačaj torej pošteno svoje poštnovozne podjetnike in potem zahtevaj! Na ta način bi bil v kratkem povsod vzpostavljen normalen pošni promet, kakor smo ga bili navajeni pod Avstrijo, in ga zahtevamo tembolj pod našo Jugoslavijo.

— Državna žrebčarna na Selu pri Ljubljani razpisuje službo podkovskega mojstra. Natančnejši podatki se razvidijo v »Uradnem listu« št. 67 od pondeljka, dne 20. t. m.

— Prodaja konj. Dne 24. t. m. ob 11 uri se vrši na živinskem trgu v Mariboru javna dražba dveh po mariborski carinarni zaplenjenih konjev.

— Deževje in kmetijski pridelki. Z kmetov dobivamo vesti, da neprestano deževje in za sedanjí poletni čas nenavadno nizka temperatura škoduje kmetiskim pridelkom. Zdi se, da je vreme zadnja leta tudi nagnjeno k tistim slabostim, kakoršno kaže večina ljudi: da se rado lovi za ekstremi. Ali je preveč suše, ali pa preveč moče. Sicer pa suša ni tako škodljiva, kakor neprestano deževje. Bilo bi tedaj pričakovati, da dobi vremenski gospodar nekoliko zmernejše nazore.

— Novi občinski odbor v Krčevini je, kakor slišimo pri svoji prvi seji pregledoval občinske knjige, zapisnike in račune. Baje je premetaval celo deske — sedaj že pokojne — barake, o kateri ni nihče vedel, da je občinska last ter sta jo podrla in prodala prejšnja člana gerentstva Inkret in Petlar (zidar). Občina infu baje lepe dohodke, ker se je nesebično porazprodalo vse do zadnje deske in late.

— Samomorilni poizkus. Včeraj proti večeru je izvršil 61 let stari prevžitkar Simon Bedenik v Brezju pri Mariboru samomorilni poizkus. Vstrelil s samokresom v glavo za levim ušesom ter se težko ranil. Ranjeni je ostal celo noč brez zdravniške pomoči in komaj danes zjutraj ob 7. uri je bila pozvana v Brezje rešilna postaja, ki ga je prepeljala v javno bolnico. Bedenik je bil že kakih 14 dni otožen in pobit ter je večkrat izjavil, da si bo sam končal življenje.

— Tatvina. Tatovi so menda razširili svojo obrt tudi na ročno prtljago gostov v gostilnah. Alojziji Horvat iz Male Nedelje, stanujoči na Pristanu 6, je zmanjkala v gostilni „Pri črnem orlu“ z mize ročna torbica, ko se je le za par trenutkov odstranila.

— Aretirani so bili radi beračenja. Peter Kosi iz Petrove, Alojziji Mlinarič iz Nove vasi in Regege Marija iz Madžarske.

— Tatvina konjske opreme. Danes ponoči je neznan tat odnesel Jožetu Tratarju v Novi vasi pri Mariboru dve kompletni konjski opremi. Kdor izsledí tatu, dobi nagrado.

— Najdeni so bili naočniki. Dobe se pri policiji.

— 13.000 dinarjev je izgubil poručnik Andrej Lupšin na Glavnem trgu pri kupovanju črešenj. Pač drage črešnje!

— Tatvina. Pri Sv. Marijeti na Dravskem polju so vdrli prošli teden ponoči tatovi v trgovino Antona Macuna ter odnesli raznega blaga v vrednosti krog 20.000 K. V Loki tudi na Dravskem polju in tudi prošli teden so tatovi odnesli popoldan, ko ni bilo nikogar doma, posestniku Bezjaku razno perilo, obleko, čevlje itd. O tatovih ni nikakega sledu.

— Sestrico je zažgala. V Rošnji na Dravskem polju se je igrala prošli četrtek štiriletna hčerka posestnika Vralica z vžgalicami ter pri tem zažgala svojo devetletno sestrico, ki je, ker ni

bilo nikogar doma, temveč so bili vsi na polju, zgorela. Vnela se je tudi hiša, katero so pa sosedje še pravočasno pogasili.

— Gornja Radgona. V Gornji Radgoni se bo zgradilo veliko uradno poslopje, v katerem bodo nastanjeni davčni, pošni in drugi državni uradi. Posebna komisija je odločila stavbišče na občinskem ozemlju, in bodo radi tega za odškodnino tudi občinski uradi dobili svoje prostore v novem posloju.

— Apaše. Kakor hitro je odšlo iz apaške kotline naše vojaštvo, že je zrastel Nemcem in nemčurjem greben ter kar odkrito rovarijo proti naši državi. Znani kaplan Polatschek, župnik Potzinger, učitelj Močnik, Fürst in konzoreij tiče vedno skupaj. Posebno kaplan kolovrati po dolini na svojem kolesu in menimo, da njegovo vozarenje ni v prid domovini. V cerkvi, kjer se je pred preobratom slovensko molilo, ne slišiš nobene slovenske besede več — menda zato, ker smo v Jugoslaviji. — Slovenski učitelji poučujejo z veliko težavo slovensko, on pa je otrokom prepovedal slovensko pozdravljati in sploh slovensko govoriti. — Tudi finančni oblasti bi priporočali, da se malo ozre na svoje obmejne uslužbence, če so res narodno zanesljivi, ker se preprijazno občevanje z Nemci in preziranje slovenskih sorojakov nikakor in spodobí za obmejne finančne stražnike. Znana hujška iz Radgone, živinozdravnik Rezac in kavarnar Pratscher pogosto prihajata v apaško kotlino in priporočili bi našim oblastim, da se za ta dva malo bolj zanima in da so pri izdaji obmejnih izkaznic malo bolj natančna. Ne omenjamo niti nemških napisov, ker upamo, da se bodo slovenski gerenti in župani sami zavdali svoje dolžnosti.

— Italijanski dezertir poslanec. 12. jun. je došlo v rimski zbornici do mučnega prizora. Fašisti so že pred sklicanjem zbornice zagrozili, da bodo komunističnemu poslancu Misianiju, ki je med vojno dezertiral od vojskov v Svico, zabranili dohod v zbornico. To svojo grožnjo so tudi izvršili. Misianija so vrgli iz parlamenta. Vseled interpelacije socialista Mediglianija bo vlada zadevo preiskala. Fašisti bode ob vratih parlamenta kot varuhi italijanske demokracije!

— Nemški dalekometni topovi. General Nollet je dobil nalog, da te dni reši vprašanje nemških dalekometnih topov, ki so l. 1918. obstreljevali Pariz. Topovi niso bili predani zaveznikom in tudi ne pod nadzorstvom uničeni. Nemčija sicer zatrjuje, da je topove uničila, toda tozadevnih dokazov vendar ne more predložiti.

## Kultura in umetnost.

x Kriza v mariborskem Narodnem gledališču. Pod tem naslovom je izšla v „Slovenskem Narodu“ z dne 18. t. m. notica, ki ima za podlogo napačne informacije. Dotično zborovanje, o katerem govori imenovana notica, ni bilo sklicano za celokupno gledališko osebje, temveč samo za združeno igralsko in pevsko in ni šlo za to, da se izreče večina ali za g. Nučič ali za mene, temveč sem dotično zborovanje kot takratni predsednik „pododbora Udruženja“ sklical jaz, da se dožene, koliko osebja želi, da g. Nučič, ki se je bil odpovedal vodstvu, ostane kot ravnatelj na mariborskem Nar. gled., ko sem izvedel, da se nabirajo zanj med ansamblom podpisni ter sem ga preje vprašal, če bi na željo večine ostal, kar mi je potrdil. — Trditve dotične notice, da bi v ugodnem slučaju g. Nučič vzdrževal „poleg drame tudi opero in opereto“, da bi pa jaz vzdrževal „samo dramo z zelo omejenim stalnim osebjem, ki bi ga izpopolnil s člani svoje nove dramske šole“, kar se mene tiče, ne odgovarja resnici. Gospod Nučič je sprva pred javnostjo izjavil, da s to državno podporo, ki je določena za mar. gled. za prihodnje leto, ni več mogoče vzdrževati operete in da bo sezona samo dramska. Kmalu na to pa se je bil odločil oditi iz Maribora in se je odpovedal vodstvu. V javnosti se v kombinaciji za ravnateljsko mesto imenuje tudi moje ime. Izjavil sem tedaj, da bi bil pripravljen voditi naslednjo sezono le tedaj — če podpora res omogočuje samo dramo in ne celotnim dramskim ansamblom in celotnim ansamblom, v slučaju pa, da bi podpora dovoljevala tudi opereto, bi, če bi se mi hotelo poveriti vodstvo gledališča, to ponudbo — odklonil, ker ne bom nikdar ravnateljaval gledališču, ki ima na repertoarju tudi opereto! Ali samo dramo, ali pa dramo in opero! — Vest, da bi vodil dramsko sezono, z zelo omejenim stalnim osebjem, ki bi ga izpopolnil s člani svoje nove dramske šole“ je nastala najbrže iz tega, da sem bil do takrat, dokler se ni ugotovilo, da je podpora zadostna, da se vzdrži celotni dramski ansambl, povdarjal, da je boljše krizo rešiti na ta način, kakor da bi slovenskega gledališča v Mariboru — sploh ne bilo! — Drugo časopisje se naproša, da to izjavo pnatisne.

Maribor, dne 20. jun. 1921.

Milan Skrbinišek,

član mariborskega gledališča.

x Koncert Rihavec-Ličar. Jutri v sredo bo imel končno tudi naš Maribor priliko slišati ta dva naša najboljša umetnika, ki se vračata ovenčana s krasnimi vspehi iz tujine zopet domov na kratek oddih. Izredna bo ta prilika a obenem tudi redka, kajti kdo ve, če se ta dva naša umetnika, ki odideta od tu v Ameriko, sploh še kdaj vrmeta k nam. Zato smo prepričani, da ne bo nihče zamudil te tako ugodne prilike ter da bo Götzeva dvorana jutri v sredo zvečer ob 20. uri o na do zadnjega kotička. Vstopnice se bodo prodajale samo na dan koncerta od 17. ure naprej pri blagajni koncertne dvorane. Jutri prinesemo program koncerta, ki sestoji večji del iz slovenskih komadov.

x V zagrebškem kr. kazališču gostujeta danes zvečer g. Hinko Nučič ter gospodična Viki Podgorska v „Obeti gospe Warrenove“.

x Razstava risb na drž. moškem učiteljsku v Mariboru. Državno moško učiteljske v Mariboru priredi koncem šolskega leta razstavo risb svojih gojenec in gojenk. Razstavo bo uredil profesor risanja, gospod Anton Gvaziz, v slavnostni dvorani in na hodniku v II nadstropju zavoda. Otvoritev zanimive razstave se vrši v nedeljo, dne 26. junija ob 10. uri dopoldne. Kdor se zanima za napredek mladine v risanju, naj posee to razstavo; vstopnina prosta.

x Silkarski natečaj. Umetniški oddelk ministrstva za prosveto razpisuje na zahtevo in na podstavi rešenja gospoda ministra za narodno zdravstvo št. 16.123 z dne 11. maja t. l. natečaj za izvršitev umetniške slike, ki naj prikazuje škodljivo učinkovanje alkohola. Predmet slike naj se posname iz domačega življenja. Natečati se morejo le umetniki, ki so državljani kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovencev. Rok za izročitev natečajnih slik je šest mesecev po objavi tega natečaja. Nagrade so: prva 5000 dinarjev, druga 3000 dinarjev, tretja 1000 dinarjev. Nagrajane slike se bodo odkupile po pogodbi z umetnikom. Ocenjevalno razsodišče bo naknadno določilo ministrstvo za prosveto. Iz pisarne umetniškega oddelka ministrstva za prosveto št. 1122 z dne 20. maja

## Zahtevajte v vsaki gostilni „Tabor“.

### Sport.

: S. K. Maribor I.: S. K. Svoboda I. Danes v sredo ob pol 7. uri zvečer se vrši na igrišču „Maribora“ v Ljudskem vrtu prijateljska nogometna tekma med navedenimi moštvili.

: Sport. Izšla je 25. številka s sledečo vsebino: Masarykove igre v Pragi. — Kolesarska dirka Ljubljana—Jesenice. — Sedež na konju med skakanjem čez zapreke. — Prvenstvena tekme. — XIII. mednarodna razstava avtomobilov v Pragi. — Amerikanska rekordi v plavanju. — Službene objave. — Razno.

### Sokolstvo.

: O Odborova seja „Mariborskega Sokola“ se vrši danes 21. t. m. v Narodnem domu. Začetek ob 20. u. 30 min. (sedeveti uri) zvečer.

o Sokolsko društvo v Studencih prosi vse cenjene fotografe, ki imajo katerikoli posnetke II. okrožnega zleta, da bi poslali po eno sliko društvu za društveni spominski album. Vsi stroški se povrnejo.

o Clanom studentskega Sokola se naznanja, da se dobe savezne legitimacije in znaki vsak ponedeljek in četrtek zvečer od 18.—19. ure v društveni sobi Sokolskega doma. Vsakdo mora prinesiti s seboj sliko v formatu 6x9.

o Planinski izlet Koroškega sok. okrožja se je vršil 18. in 19. t. m. na goro sv. Uršule pri Slov. Gradcu. V dveh partijah so odšli vdeleženci 18. popoldan oziroma zvečer iz Guštanja na goro. Kljub slabemu vremenu se jih je nabralo 45, ki se niso vstrašili poti in so do zadnjega ohranili upanje, da jih „Urška“ odskojuje za njihovo požrtvovalnost. Posebej je omeniti, da se je izleta vdeležil tudi „Sokol“ Slovenjgradec, dasi ni včlanjen v tem okrožju. Telovadba je morala radi vremena izostati, pač pa je predaval br. profesor Kovačič iz Maribora o pomenu in nalogah Sokolstva; njegovim izvajanjem so navzoči sledili z vso pozornostjo. Opoldne 19. t. m. smo se vrnili v Slovenjgradec in si ob ločitvi želeli: „Na svidenje na Urški ob lepem vremenu!“

## Mariborska porota.

Maribor, 17. junija.

### Velika goljufija.

Trgovski pomočnik Anton Verstovšek je bil rojen v Mariboru, tukaj se je izučil trgovine in je radi tega dobro poznal razmere med mariborskimi trgovci.

Dne 25. novembra 1920 je ponudil pekarskemu mojstru Misleju 30 vreč bele moke, kg po 14 K 50 v na prodaj; rekel je, da je moka njegova last in da jo ima shranjeno pri trgovcu Serecu, kjer je Mislej kupoval moko. Ker je bila moka za 2 K pod dnevno ceno, je Mislej sprejel ponudbo, Verstovšek pa je iz hotela „Pri zamorcu“ telefoniral Serecu po moko in se izdal pri telefonu za Misleja. Serec je svojemu staremu odjemalcu poslal naročeno moko, ta pa jo je plačal Verstovškemu, in sicer v celem znesek 36.975 K.

Ko je Serec kake tri dni po izročitvi moke poslal svojega pomočnika k Misleju, da bi iztirjal denar, je prišla goljufija na dan. Med tem pa je Verstovšek s svojim prijateljem Antonom Snelkom popihal peš čez mejo v Gradec in na Dunaj, kjer je zapravil z razkošnim življenjem ves denar. Od dunajske policije je bil aretiran in izročen našim oblastvom.

Danes se je vršila zoper njega porotna razprava; goljufijo je priznal in bil obsojen na dve leti težke ječe.

Maribor, 18. junija.

### Obtožba radi umora.

Zalostno sliko pravdanja na deželi je razkrila današnja porotna razprava. Tekom 15 let 68 pravnih med dvema sosedoma! Bila sta to današnji obtoženec Vincenc Lovše, lovec v Zg. Voličini in pokojna Antonija Malek, posestnica istotam. Umevno je, da je to večno pravdanje rodilo veliko sovraštvo med obema, ki si je poiskalo tudi svojih žrtv.

Dne 3. februarja popoldne je Antonija Malek razkazovala Jožetu Gorniku na njegovo prošnjo mejnike Gruntnerjevega travnika, ki ga je ta hotel kupiti. Iz svoje hiše ju je opazil Lovše in misleč, da hoče Malečka dati rubiti njivo njegove žene, je pograbil svojo lovsko puško in s puško na rami krenil proti njima. Začel je naganjati Malečko stran, češ, da nima nič razkazovati njegovih mejnikov. Malečka pa, ki je imela oster jezik in se tudi z drugimi sosedmi vedno prepirala, je odgovarjala, da ne stoji na njegovi zemlji in da je nima pravice poditi stran ter rekla: „Le vstrel me, če si upaš!“ Ko pa se Antonija Malek vključ v večkratnemu Lovšetovemu pozivu ni hotela odstraniti, je ta vzel puško z rame in jo obrnil proti svoji nasprotnici — hipoma je počil strel in Malek se je zgrudila mrtva na tla.

Kakor je izpovedalo več prič, se je obtoženec po tem činu napil in se v pijanosti pohvalil: „Dobro znam streljati; hvala Bogu, da je baba hin, bo vsaj mir na svetu.“ Zdal pa se ne spominja, da bi bil kaj takega rekel.

Obtoženec se je zagovarjal, da ni imel namena Malekove ustreliti, ampak da jo je hotel samo pestrašiti in da je bil tako razburjen, da ni vedel, kaj počenja, zasti pa, da je mislil, da puška ni bila nabasana.

Porotniki so verjeli obtoženčevemu zagovoru, ter zanikali vprašanje na umor in uboj, potrdili pa vprašanje na prestopke zoper varnost življenja v smislu § 335 k. K., ki predpisuje kazen strogega zapora 6 mesecev do 1 leta, vsled česar je bil Lovše obsojen na 8 mesecev strogega zapora, poostrenega z 1 trdim ležiščem in postom vsakih 14 dni in 1 temnico vsak mesec.

Rop. — Radi 100 cigaret 3 leta težke ječe.

Neko nedeljo popoldne se je vračal od večernic od Sv. Ruperta v Sl. gor. 14 letni hlapček Rudolf Kmetič, ki je bil poprej kupil škaflijo cigaret. Sledil mu je 19 letni Ivan Svarc, želarski sin v Zg. Voličini, ki je vedel, da ima fant cigarete. Ko prideta blizu neke brvi, ga je Svarc, nenadoma od zadaj pograbil, ga vrgel na tla, mu stopil z enim kolonom na prsi, mu s silo odpel suknjič in telovnik, pri čemur mu je potrgal par gumbov, ter mu vzel izpod telovnika škaflijo cigaret v vrednosti 16 kron, naka je zbežal.

Obtoženec je dejanje popolnoma priznal in ko so porotniki vprašanje radi ropa potrdili, bil obsojen na 3 leta težke ječe ter v povrnitev 16 kron.

Ta izredno huda kazen za navidezno tako malenkosten delikt je porotnike in občinstvo osupnila. Toda utemeljena je po našem kazenskem zakoniku, ki določa za izvršen rop 10—20 letno težko ječo brez ozira na vrednost oropane predmeta. Le z uporabo § 338 k. p. r. (izredna milost) se mu je mogla kazen znižati na najnižjo dopustno mero, to je 3 letno težko ječo.

## Gospodarstvo.

g Novčanje po 25 par. Ker je v Zagrebu dodelana zadostna množina novčanic po 25 par, je izdal finančni minister naredbo, da se iste z današnjim dnem stavijo v promet in veljajo kot zakonito plačilno sredstvo. Državne blagajne morajo sprejeti do 25 dinarjev teh novčanic kot plačilo.

g Izvoz živine. Finančno-ekonomski odbor je izdal naredbo o prostem izvozu živine, in o znižanju izvozne carine za meso in živo živino, v svrhu povziranja živinskega prometa in zmožnosti konkurence na svetovnem trgu. Za govejo živino je dovoljen popolnoma prost izvoz izvzemiši breje krave in telice. Za težke belgijske in norveške konje ostanejo v veljavi dosedanje izvozne predpisi, a dovoljuje se izvoz za 5000 lahkih konj. Izvoz svinj je popolnoma prost. Za lahke konje je znižana carina od 2000 na 250 dinarjev, za živo govejo živino od 500 na 250 dinarjev, v zaklanem stanju od 300 na 200 dinarjev. Svinje do 50 kg so carine proste, od 50 kg naprej pa je znižana carina na 50 dinarjev. Za slanino znaša carina 50 dinarjev, za vojeno meso in šunko 50 din. in za mast 60 dinarjev.

g Nove finančno-ekonomične odredbe. V četrtek je finančno-ekonomični odbor ministrov na svoji seji razpravljal o državni trošarini in taksah. — Sklenilo se je, da so sokolske telovadne prireditve in zabave požarnih bramb davka oproščene. Na luksuzne avtomobile se uvede letna taksa 1000 din., a na izvoške 200 dinarjev.

g Davka prosto kuhanje žganja. Finančni minister je predložil regentu v podpis uredbo o davkoprostem kuhanju žganja.

g Českoslovaški parobrod na Donavi. V petek je odpotoval iz Budimpešte prvi českoslovaški parnik. V Budimpešti so naročeni še štiri veliki parniki za Českoslovaško. Vrše se pogajanja z Jugoslavijo in Romunijo glede otvoritve velikih českoslovaških skladišč in agentur v Romuniji in naši državi.

g »Slovanski bankovni konzorcij«. V Pragi so te dni osnovali predstavitelji ruskih konzorcijev sporazumno s českoslovaškimi konzorciji »Slovanski bankovni konzorcij« z osnovnim kapitalom 3.000.000 českoslov. kron. Taisti ima v prvi vrsti namen, povzdigniti trgovske odnose med Rusijo in Českoslovaško, ter se je razpravljalo tudi o udeležbi balkanskih denarnih zavodov.

g Prometna sredstva na Českoslovaškem. Českoslovaška je takoj po preobratu obrnila pozornost na dušo gospodarskega življenja, prometu in njegovim sredstvom. Od preobrata do danes je nabavila 650 novih lokomotiv in razpolaga danes s 3612 lokomotivami in 39.300 tovornimi vagoni. Tudi pri nas se vedno snujejo nove tovarne za lokomotive, vagoni in druga prometna sredstva, a dela se nič. Menda se zanašamo na — vojno odškodnino.

g Dividenda avstrogrške banke. Generalni svet avstrogrške banke je na seji, ki ji je predsedoval guverner dr. Spitzmüller, sklenil, da se izplača delničarjem obrok za prvo polletje 1921 po 2 odstotka, t. j. 28 K od delnice. Izplačilo se vrši za vsako delnico polovica v avstrijskih, polovica v ogrskih kronah.

g Poljsko posojilo v Ameriki. Kakor doznava »Asocietad Presse«, se bo Poljski dovolilo v Ameriki posojilo pod zelo dobrimi pogoji, kakor hitro bo rešeno šlezjsko vprašanje.

g Bombaž za Nemčijo. Meseca maja t. l. je odplulo iz Amerike 14 parnikov, natovorjenih z bombažem za Nemčijo.

g Padanje cen petroleja v Ameriki. Standard Oil Co. je znižala eksportne cene rafiniranega olja za 1 cent po galonu in cene gazolina za 1 in pol centa.

### Mala oznanila.

Vrtnarskega vajenca sprejme veletržnarija Džamonja in dr., Maribor, Copova ul. 17. 847

Trgovski pomočnik specialne stroke išče službe. Vešč je slovenskega in nemškega jezika v govoru in pisavi. Cenjene ponudbe na upravo lista pod »Specerist«. 851 2-1

Hiša z hlevom in enim oralom zemlje se proda. Pobrežje, Poprečna ulica 1. 853

Dve starinski omari na prodaj. Vprašati Maistrova ulica št. 13, dvorišče. 856

Kmetško posestvo v bližini Pesnice pri Mariboru, obstoječe iz 2 oralov vinograda, enega orala gozda, 3 oralov njive, sadnega vrta, malo leseno hišico z 2 sobami, se za 30.000 dinarjev proda. Vpraša se v restavraciji »Pri klavnicah«, Ob brodu 2. 852

Pekarno kupim ali vzamem v najem, tudi na deželi. Ponudbe pod »Pekarna« na upravo lista. 826 4-2

Odda se soba z dvema posteljami. Naslov se izve v upravnistvu.

Dijak išče čez počitnice primerno pisarniško ali instruktorsko službo.

## Velika izbira!

Moško perilo, čevlje, obleke, klobuke, pasove, dežnike, palice za sprehanje, tržne torbice, potovalne košare ter razno galanterijo kupite najceneje pri tvrdki

JAKOB LAH

854 Maribor 10-1  
Glavni trg št. 3.

## Sloven. narodno gledališče.

### Repertoire bodočih dni:

V torek 21.: »Jesenski manever«, zadnjič v sezoni ob znižanih cenah. Izven abon.  
V sredo 22.: Zaprtje.  
V četrtek 23.: »Orfej v podzemlju«. Izven abonementa.  
V petek 24.: »Deseti brat«. Ab. C—40.  
V soboto 25.: »Garičine amaoconke«. Castni večer Marija Šimenca. Izven abon.

## Razno in humor.

— Lenjin doživlja tudi romane: »Obščeje Djelo« ve povedati, da se po Rimu klati neka skandinavka lepota, ki nosi na sebi dijamantov najmanj za deset milijonov lir. Ta dama se je baje v neki družbi izdala, da je bila par mesecev v Moskvi, kjer je imela razmerje s samim Lenjinom. Dama je pustila svojega starega moža, mnogokratnega milijonarja in se podala v Moskvo, ker je njeni perverzni naravi ugajal »železni človek« Vlad. Iljič Lenjin-Uljanov. Sedaj išče po Rimu »silnih ljudi«. No, če je le pri tej dami v glavi vse v redu.

— Stare izkopanine v Mixnitzu. V takozvani »Drachenhöhle« pri Mixnitzu na Gornjem Stajerskem, v kateri se dobavljajo jamski gnoj za poljedelstvo, so našli približno 300 metrov globoko pračloveško naselbino iz ledene dobe. Najdeno okorno orodje je iz kvarčeve naplavine Mure, iz katere je obstajalo orodje ljudi iz ledene dobe.

— Usoda nemških podvodnikov. Od 30 bivših nemških podvodnikov, ki so se nahajali v Toulonu, jih je bilo 6 potopljenih, 11 se jih je priklopilo francoski mornarici, ostalih 13 pa so najbrže razdejanih.

Glavni urednik: Radivoj Rehar.  
Odgovorni urednik: Fran Voglar.

## Trgovski pomočnik

(železninar)

starejša moč, se za prvo mesto sprejme. Plača po dogovoru. Stanovanje na razpolago. Ponudbe na upravo pod št. 2100. 841 3-2

## Strojepiska

zmožna samostalne korespondence v slovenskem, nemškem in eventuelno srbohrvaškem jeziku, kakor tudi stenografije, sprejme se z začetno plačo 2000 K. Javiti se po šesti uri pri Skladišno i otpremniško d. d., Maribor, Aleksandrova cesta 61. 857 2-4

## Gurte za roló

trakovi in vrvice za žaluzije, usnjate žoge in pneumatike za nogomet pri 845

lv. Kravos, Maribor  
Aleksandrova c. 13.

V sredo, dne 22. junija ob 8. uri 849

javna dražba  
pohištva

na Glavnem trgu

## MAGACIN

ali

## prostor za skladišče

želi v Mariboru kupiti ali vzeti v najem domače tvorniško podjetje v bližini kolodvora.

Ponudbe pod »Skladišče« na upravo tega lista. 855 3-1